

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 6Sžk/5/2021  
Identifikačné číslo spisu: 1017201828  
Dátum vydania rozhodnutia: 19.05.2021  
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádyová  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1017201828.1

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, so sídlom Tulčák č. 310, IČO: 313 03 862, právne zastúpený: JUDr. Iveta Rajtáková, advokátka, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, so sídlom Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava, IČO: 421 81 810, za účasti ďalších účastníkov konania: 1/ Slovenský poľovnícky zväz, Poľovnícke združenie Rúbane Ľubietová, so sídlom Ľubietová, 2/ Združenie domových samospráv, so sídlom Nám. SNP 13, P. O. BOX 218, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného sp. zn. 7192/2017-9.2 (30/2017-rozkl.) zo dňa 23.08.2017 a prvostupňového rozhodnutia Ministerstva životného prostredia SR sp. zn. 4445/2017-6.3 zo dňa 12.06.2017, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/267/2017-55 zo dňa 26. februára 2020 v spojení s opravným uznesením č. k. 2S/267/2017-105 zo dňa 25. novembra 2020 , takto

### rozhodol:

Kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

### Odôvodnenie

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“, „správny súd“) rozsudkom č. k. 2S/267/2017-55 zo dňa 26.02.2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) zrušil rozhodnutie Ministra životného prostredia SR sp. zn. 7192/2017-9.2 (30/2017-rozkl.) zo dňa 23.08.2017 (ďalej ako „napadnuté rozhodnutie“) a rozhodnutie žalovaného - odboru štátnej správy ochrany prírody sp. zn. 4445/2017-6.3 zo dňa 12.06.2017 (ďalej len „rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu“) a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 1 písm. e/ a ods. 3 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej ako „SSP“). Krajský súd zároveň priznal žalobcovi proti žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania a ďalším účastníkom právo na náhradu trov konania

nepriznal.

2. Žalovaný napadnutým rozhodnutím zamietol rozklad žalobcu proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, ktorým ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 2 ods. 1 písm. c/ zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe, starostlivosti o životné prostredie a o znení a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 525/2003 Z. z.“) a podľa § 65 ods. 1 písm. h/ zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 543/2002 Z. z.“, „ZOPK“) a v súlade s § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b/, c/ zákona 543/2002 Z. z. a § 46 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov povolil Slovenskému poľovníckemu zväzu, Poľovníckemu združeniu Rúbane Ľubietová, výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z., t. j. povolilo mu usmrtiť - odstreliť jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Rúbane - Ľubietová, držať ho a prepravovať.

3. Krajský súd poukázal v dôvodoch rozhodnutia na ustanovenia § 35 ods. 1 písm. b/, písm. e/ a § 40 ods. 2, ods. 3 písm. b/, písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z., ako aj § 3 ods. 1, ods. 4 a § 32 ods. 1 a 2 správneho poriadku a konštatoval, že predmetom preskúmania v predmetnej právnej veci bolo rozhodnutie Ministra životného prostredia SR sp. zn. 7192/2017-9.2 (30/2017-rozkl.) zo dňa 23.08.2017, ktorý podľa § 61 ods. 2 a 3 v spojení s § 59 ods. 1 a 2 správneho poriadku zamietol rozklad Lesoochranárskeho zoskupenia VLK, 082 13 Tulčák 310 (žalobca) a potvrdil prvostupňové rozhodnutie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, odboru štátnej správy ochrany prírody sp. zn. 4445/2017-6.3 zo dňa 12.06.2017, ktorým ako príslušný orgán štátnej správy podľa § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b/ a c/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov a § 46 správneho poriadku povolil Slovenskému poľovníckemu zväzu, Poľovníckemu združeniu Rúbane Ľubietová IČO: 31 941 460 výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, t. j. povolilo mu usmrtiť - odstreliť - jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Rúbane Ľubietová, držať ho a prepravovať.

4. V napadnutom rozsudku správny súd ďalej uviedol, že pre povolenie výnimky usmrtiť chráneného živočicha musia byť podľa § 40 ods. 2, ods. 3 písm. b/, písm. c/ zákona č. 543/2002 Z. z. kumulatívne splnené nasledovné podmienky:

- a) musí ísť o odôvodnený prípad povolenia výnimky,
- b) neexistuje iná ekonomicky a technicky zrealizovateľná alternatíva,
- c) výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie chráneného živočicha v jeho prirodzenom areáli.

Ak nie je splnená čo len jedna z uvedených podmienok, orgán ochrany prírody nemôže povoliť výnimku na usmrtenie chráneného živočicha.

5. Žalovaný odôvodňoval prvú podmienku na povolenie výnimky podľa § 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z. synantropnými jedincami medveďa hnedého hľadájacimi potravu v blízkosti ľudských sídiel a s tým spojeným ohrozením zdravia a bezpečnosti obyvateľov. Z predložených listinných dôkazov mal žalovaný za to, že problematické jedince nie sú lákané do blízkosti ľudských sídiel vnaďiskami a krmoviskami zriadenými pre zver, ale do blízkosti ľudských sídiel prenikajú za účelom získania potravy z poľnohospodárskych kultúr (kukurica) pestovaných na území označeného poľovného revíru. Údaje získané žalovaným preukazovali škody spôsobené medveďom v priebehu roku 2016 na včelárskych zariadeniach umiestnených na území predmetného poľovného revíru a na ovciach chovaných v danom území a o prenikaní medveďov do ľudských sídiel (Ľubietová, Strelníky a Povrazník), kedy existuje hrozba stretov medveďov s obyvateľmi. Prvá zákonná podmienka vyplývajúca z § 40 ods. 3 písm. b/ zákona č. 543/2002 Z. z. a zameraná na prevenciu vzniku škody na úrode bola osvedčená.

6. Inú ekonomicky a technicky realizovateľnú alternatívu riešenia (§ 40 ods. 2 zákona č. 543/2002 Z. z.) žalovaný videl v možnom umiestnení jedincov medveďa hnedého v zoologických záhradách na území SR a ČR, ktoré ponúkanú možnosť podľa jeho slov odmietli pre naplnený stav týchto jedincov. V administratívnom spise sa však nenachádza žiadna zmienka o tom, žeby žalovaný žiadal konkrétne

zoologické záhrady na Slovensku a v Českej republike o vyjadrenie záujmu alebo nezáujmu o umiestnenie jedincov medveďa hnedého a ani odpovede zoologických záhrad. Ak žalovaný tvrdí, že zoznam zoologických záhrad vedie priebežne a priebežne sa (telefonicky) informuje, či by v niektorej z nich mohli byť v prípade potreby umiestnené jedince medveďa hnedého, nepreukazuje to žiadnym dôkazom založeným v administratívnom spise (napríklad spracovaním podkladov ku konkrétnemu dňu alebo úradným záznamom zachytávajúcimi proces zisťovania záujmu konkrétnych zoologických záhrad o umiestnenie medveďa hnedého a ich odpovede s minimálnym uvedením označenia zoologickej záhrady, jej zodpovedného zamestnanca, ktorý sa k ponuke žalovaného vyjadril a dátum dopytu). Z rozhodnutí žalovaného nevyplýva, žeby sa zaoberal inou možnosťou riešenia problematických jedincov; podľa jeho slov je jediným riešením v tejto situácii usmrtenie medveďa hnedého. Vzhľadom na uvedené okolnosti správny súd nemôže konštatovať, žeby žalovaný dostatočne preveril existenciu inej ekonomicky a technicky zrealizovateľnej alternatívy riešenia stavu jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri ako je ich usmrtenie. Usmrtenie chráneného živočícha môže byť vždy až poslednou možnosťou prichádzajúcou do úvahy, ak všetky predchádzajúce a miernejšie alternatívy sú nereálne alebo nezrealizovateľné; za tým účelom však musí orgán verejnej správy dostatočne zistiť skutkový stav veci, čo sa v tejto veci nestalo.

7. Tretiu podmienku na udelenie výnimky žalovaný odôvodňoval zvyšujúcim sa stavom populácie medveďa hnedého. V prvostupňovom aj druhostupňovom rozhodnutí však nie sú uvedené žiadne konkrétne údaje o stave medveďov hnedých v poľovnom revíri Výsoká - Podkonice, len odkaz na Program starostlivosti o medveďa hnedého (*ursus arctos*) na Slovensku z novembra 2016 vypracovaný ŠOP SR. Na území Slovenska sa podľa tohto dokumentu vyskytuje 1020-1490 medveďov hnedých a predpokladá sa vzostupná tendencia ich počtu. Chýba však zmienka o tom, či je možné zistiť stav populácie v dotknutom poľovnom revíri Rúbane Ľubietová a ak áno, koľko jedincov sa v tomto poľovnom revíri nachádza, s akou tendenciou ich výskytu (zostupná, vzostupná), koľko synantropných jedincov sa tu vyskytuje (odhadom) a následky ich konania. Z uvedeného dôvodu nemožno konštatovať ani splnenie tretej kumulatívnej podmienky na povolenie výnimky na usmrtenie dvoch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri Rúbane Ľubietová.

8. Hoci z praktického hľadiska môže ísť o náročnú činnosť, synantropný jedinec medveďa hnedého sa vyznačuje jeho nebezpečnosťou pre človeka (napadnutie človeka, ohrozovanie človeka, vyhľadávanie potravy v blízkosti ľudských sídiel), resp. k poľnohospodárskej úrode. Preto je prísne špecifikovaný jedinec medveďa hnedého, ktorý sa má usmrtiť na základe povolenej výnimky. Usmrtením náhodného jedinca medveďa hnedého na základe povolenej výnimky, ktorý nemusí vykazovať znaky nebezpečenstva pre človeka, sa tak problém so synantropným jedincom nerieši. Za tým účelom je potrebné v maximálnej možnej miere určiť defektného jedinca medveďa hnedého, ktorý má byť usmrtený, a jeho charakteristiku pretaviť do rozhodnutia podľa § 40 zákona č. 543/2002 Z. z. Správny súd považoval za potrebné tiež uviesť, že osobitná (rozkladová) komisia má len poradnú funkciu a nie je kompetentná o rozklade rozhodnúť, môže predkladať len stanoviská k rozkladu, ktoré minister môže, ale aj nemusí akceptovať. V tejto súvislosti nemožno podľa krajského súdu opomenúť ďalší formálny nedostatok žalobou napadnutého rozhodnutia, keď v odôvodňovaní druhostupňového rozhodnutia sa uvádza výlučne právny názor osobitnej (rozkladovej) komisie, ktorá však má len poradnú funkciu, no názor ministra ako kompetentného a funkčne príslušného orgánu podľa § 61 ods. 2 SP prakticky absentuje. Na prvý pohľad sa tento dôvod zrušenia rozhodnutia žalovaného môže javiť ako formalistický, no súvisí s funkčnou príslušnosťou orgánu rozhodujúceho o rozklade a jeho vyhodnotením skutkového a právneho stavu veci, ktorý v predmetnej veci chýba. Nemožno to zhojiť jedinou (poslednou) vetou odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, podľa ktorej minister konštatoval, že bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Význam slova „konštatovať“ nevedie k výslovnému súhlasu s predchádzajúcim stanoviskom poradnej osobitnej rozkladovej komisie - Krátky slovník slovenského jazyka definuje pojem „konštatovať“ ako hovoriť, povedať a nie ako jednoznačný súhlas. Uvedenie názoru poradného orgánu ministra je v rozhodnutí relevantný len v prípade, ak by sa minister odklonil od právneho názoru jeho poradného orgánu a poskytol by argumenty, pre ktoré tak urobil. V predmetnej veci však o tento prípad nejde, preto nebol daný dôvod na uvedenie záverov osobitnej komisie. Uvedený nedostatok spôsobuje nezrozumiteľnosť rozhodnutia v tom smere,

či svoj právny názor prezentuje minister alebo osobitná (rozkladová) komisia ako orgán rozhodujúci o rozklade. Vychádzajúc z uvedených skutočností, citovaných právnych predpisov správny súd dospel k záveru, že žalovaný, ako aj prvostupňový orgán verejnej správy - nedostatočne zistili skutkový stav veci, čo bránilo riadnemu posúdeniu veci; ide o dôvod na zrušenie jeho rozhodnutia podľa § 191 ods. 1 písm. e/ SSP a vrátenie veci na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 3 písm. a/ SSP.

9. Z napadnutého rozsudku ďalej vyplynulo, že právnym názorom, ktorý vyslovil správny súd v zrušujúcom rozsudku, je orgán verejnej správy v ďalšom konaní viazaný. Ak orgán verejnej správy v ďalšom konaní nepostupoval v súlade s právnym názorom správneho súdu a správny súd opätovne zrušil rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy z tých istých dôvodov, môže správny súd i bez návrhu v zrušujúcom rozsudku uložiť orgánu verejnej správy pokutu (§ 191 ods. 6 SSP). V ďalšom konaní sa orgán verejnej správy zameria na riadne zistenie skutkového stavu v intenciách tohto rozsudku, svoje rozhodnutie náležite odôvodní v zmysle ustanovenia § 47 SP a uvedie názor funkčne príslušného orgánu verejnej správy na rozhodnutie o rozklade (ministra) a nie jeho poradného orgánu, pokiaľ sa s ním stotožní. V napadnutom rozhodnutí sa uvedie názor poradného orgánu ministra len v tom prípade, ak sa minister od neho odkloní a tento odklon aj náležite odôvodní.

10. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 167 SSP a úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP). Ďalším účastníkom správny súd nepriznal náhradu trov konania, pretože od nich nežiadal splnenie povinnosti, v dôsledku ktorej by im vznikli v konaní pred správnym súdom trovy (§ 169 SSP).

## II.

### Kasačná sťažnosť

11. Proti rozsudku krajského súdu podal riadne a včas kasačnú sťažnosť žalovaný podaním z 21.04.2020, z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, nakoľko žalovaný považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, pretože podľa neho krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

12. Nesprávnym právnym posúdením veci je podľa názoru sťažovateľa posúdenie veci krajským súdom, ktorý v bode 30 rozsudku vyslovil podľa sťažovateľa nesprávny záver, že v administratívnom spise sa nenachádza žiadna zmienka o tom, že žalovaný žiadal konkrétne zoologické záhrady na Slovensku o vyjadrenie záujmu alebo nezájmu o umiestnenie jedincov medveďa hnedého a ani odpovede zoologických záhrad. Žalovaný poukázal na § 34 ods. 6 správneho poriadku, v zmysle ktorého skutočnosti známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti netreba dokazovať, za takéto skutočnosti sa podľa žalovaného považujú najmä tie, ktoré správny orgán má, alebo ktoré si môže bez väčších ťažkostí obstaráť od iných orgánov verejnej moci. Za takéto skutočnosti nielen skutočnosti verejnoprávneho charakteru a skutočnosti s tým súvisiace, ale aj skutočnosti odborného - vecného charakteru. Informáciu o kapacitách zoologických záhrad a možnosť umiestnenia medveďa hnedého do týchto zariadení preveruje správny orgán priebežne počas roka, pričom táto informácia je skutočnosťou známou správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti ako správneho orgánu na úseku ochrany prírody a krajiny. Uvedená informácia je všeobecného charakteru a je využívaná správnym orgánom v jednotlivých správnych konaniach o povolenie výnimky na odstrel jedinca medveďa hnedého, tak ako je to uvedené na str. 3 prvostupňového správneho rozhodnutia. Na základe uvedeného nie je podľa žalovaného potrebné, aby tento úradný záznam o stave kapacít zoologických záhrad ako skutočnosť známa správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti bol súčasťou administratívneho spisu každého jednotlivého konania. V tejto súvislosti žalovaný predložil kasačnému súdu úradný záznam o tom, že boli telefonicky oslovené zoologické záhrady v Slovenskej republike s odpoveďou o obsadenosti a nemožnosti umiestnenia jedincov medveďa hnedého. Žalovaný uvádza, že úradný záznam z telefonického overenia kapacít v zoologických záhradách predkladá až v konaní pred kasačným súdom z toho dôvodu, že doteraz táto skutočnosť nebola spochybnená ani zo strany žalobcu v rámci

administratívneho konania, ani zo strany konajúceho správneho súdu v rámci prebiehajúceho súdneho konania. Činnosť správneho orgánu spočívajúca v preverovaní možnosti umiestnenia medveďa hnedého do zoologických záhrad je uvedená už na str. 3 prvostupňového správneho rozhodnutia. Na základe uvedeného má žalovaný za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil, nakoľko nesprávne aplikoval obsah právnej normy, keď tvrdí, že obsah administratívneho spisu musia tvoriť listinné dôkazy preukazujúce skutočnosť známu správnomu orgánu z jeho riadnej činnosti. Takéto tvrdenie správneho súdu je v rozpore s ustanovením § 34 ods. 6 správneho poriadku, a preto je aj v rozpore so správnym súdom uplatneným dôvodom na zrušenie správnu žalobou napadnutého rozhodnutia, t. j. s § 191 ods. 1 písm. e/ SSP. Žalovaný preto uvádza, že záver správneho súdu o tom, že druhostupňový správny orgán nedostatočne zistil skutkový stav veci z dôvodu, že v administratívnom spise žalovaného sa nenachádza žiadna zmienka o tom, že „žalovaný žiadal konkrétne zoologické záhrady na Slovensku o vyjadrenie záujmu alebo nezájmu o umiestnenie jedincov medveďa hnedého a ani odpovede zoologických záhrad, vychádza z nesprávnej aplikácie právnej normy na správne zistený skutkový stav.

13. Žalovaný tiež namietal, že správny súd nad rámec žalobných dôvodov preskúmal rozhodnutia žalovaného, čo vyplýva z bodu 30 rozsudku krajského súdu, čím je uvedený postup súdu v rozpore s výslovnou normatívnou upravenou zásadou (*iudex ne eat ultra petita partium*), keďže správny súd za žalobcu nesmie určovať rozsah súdneho prieskumu ani vyhľadávať konkrétne dôvody nezákonnosti rozhodnutia. Správny súd preto nebol oprávnený namietat, že súčasťou administratívneho spisu majú byť listinné dôkazy preukazujúce skutočnosti známe správnomu orgánu u jeho úradnej činnosti. V tejto prejednávanej veci nejde o prípady uvedené v § 134 ods. 2 SSP. S ohľadom na uvedené žalovaný má za to, že správny súd nesprávne aplikoval právnu normu (SSP), keď nad rámec žalobných dôvodov v rozpore s § 134 ods. 2 SSP vyhľadával dôvody na zrušenie rozhodnutia žalovaného.

14. Sťažovateľ považoval za nesprávny aj záver správneho súdu, že žalovaný nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, nakoľko nedostatočne preveril inú technicky a ekonomicky realizovateľnú alternatívu, nakoľko z rozhodnutia nevyplýva, že by sa žalovaný zaoberal inou možnosťou riešenia problematiky jedincov a o ich odchytom a premiestnením do ZOO alebo odstrelom, a to z dôvodu, že žalovaný na str. 3 prvostupňového rozhodnutia poukázal možnosť odchytu medveďov a ich prípadné umiestnenia do ZOO, čo však z dôvodu ich obsadenosti nie je možné alebo možnosť premiestnenia medveďov do iných lokalít, ktorú však ministerstvo posúdilo ako nerealizovateľnú z dôvodu, že odchytané synantropné jedince sú navyknuté hľadať potravu pri ľudských sídlach, čím by sa problém iba preniesol do iných miest. Z uvedeného podľa žalovaného vyplýva, že tvrdenie správneho súdu o tom, že sa správny orgán nezaoberal možnosťou inej alternatívy, je nesprávne.

15. Sťažovateľ vyjadril taktiež nesúhlas so závermi uvedenými v bodoch 31 a 32 napadnutého rozsudku, ku ktorým uviedol, že v rámci správneho konania vychádza z údajov, ktoré mu poskytne Štátna ochrana prírody SR (ŠOP), ktorá v zmysle § 65a zákona o ochrane prírody ako odborná organizácia ochrany prírody a krajiny s celoslovenskou pôsobnosťou zabezpečuje úlohy na úseku ochrany prírody a krajiny podľa zákona o ochrane prírody a osobitných predpisov vrátane spracúvania odborných stanovísk pre rozhodovaciu a inú činnosť orgánov ochrany prírody. Na stranách 9 a 11 druhostupňového rozhodnutia je uvedené, že ministerstvo podané žiadosti posudzuje z podkladov, ktorú mu pripravuje ŠOP na základe zisťovania vývoja populácie medveďa hnedého na celom území Slovenska i v jeho jednotlivých morfológických celkoch, vyhodnocovania jednotlivých škôd spôsobených týmto živočíchom na hospodárskych zvieratách, ale aj možného ohrozenia obyvateľov. Jednotlivé správy chránených oblastí, ktoré sú súčasťami ŠOP, pritom hodnotia každú jednotlivú žiadosť s prihliadnutím na konkrétne podmienky výskytu medveďa hnedého na lokalitách špecifikovaných v žiadosti.

16. Žalovaný považoval za nutné uviesť, že správny súd nie je kompetentný spochybňovať alebo hodnotiť údaje odborných organizácií ŠOP konštatujúce pozitívny vývoj populácie tohto živočíšneho druhu na Slovensku a tým ani splnenie základnej podmienky pre povolenie výnimky na usmrtenie medveďa hnedého, ktorou je skutočnosť, že povolená výnimka neohrozí zachovanie populácie tohto druhu. ŠOP je špecializovanou odbornou organizáciou ministerstva disponujúca odbornými znalosťami v oblasti ochrany prírody a krajiny vykonávajúca okrem iného aj prieskum a výskum osobitne chránených

častí prírody a krajiny vrátane zhromažďovania uchovávaní a vyhodnocovania údajov o ich stave. V tomto prípade nejde o otázky skutkové ani právne ale výlučne odborné, ktoré nie je oprávnený posudzovať a vyhodnocovať správny súd.

17. V súvislosti so záverom správneho súdu o tom, že v prvostupňovom ako aj druhostupňovom rozhodnutí nie sú uvedené žiadne údaje o stave medved'ov hnedých v poľovnom revíri Rúbane Ľubietová žalovaný uvádza, že zo žiadosti žiadateľa vyplýva, že v danom poľovnom revíri žiadateľ eviduje 11 ks jedincov medved'a hnedého. Poľovný revír má rozlohu 5879 ha. Z odbornej literatúry vyplýva, že priaznivý stav medved'a hnedého je zabezpečený pri existencii viac ako 10 medved'ov na 100 km<sup>2</sup>. V tomto prípade bol v predmetnom poľovnom revíri odhadovaný počet jedincov medved'a hnedého zo strany poľovného združenia 11 ks medved'ov, čo pri uvedenej rozlohe predstavuje o 5 ks jedincov medved'a hnedého viac ako je stanovený priaznivý stav populácie v danom revíri. S ohľadom na uvedené je podľa sťažovateľa zrejme, že populácia medved'a hnedého v predmetnom poľovnom revíri prosperuje, čím je jednoznačne preukázané, že nedôjde k ohrozeniu tejto populácie v dotknutom území.

18. V tejto súvislosti žalovaný poukázal aj na stanovisko ŠOP č. ŠOPSR/5-004/2020 zo dňa 26.02.2020 (príloha č. 2 kasačnej sťažnosti), ktoré sa síce týka iného konania o povolení výnimky na odstrel medved'a, u odborného hľadiska je však relevantné na všetky obdobné konania. Z neho vyplýva, že riaditeľstvo ŠOP má za to, že na tak malej územnej jednotke, akou je poľovný revír je vzhľadom na biológiu druhu (priestorové požiadavky, migračné schopnosti, a pod.) irelevantné odhadovať počet jedincov, preto tento sa môže výrazne meniť v závislosti na ročnom období a kvalite biotopu ako aj vplyvom aktuálnej potravnnej ponuky. Z uvedeného vyplýva podľa žalovaného záver, že požiadavka správneho súdu uvedená v bode 30 napadnutého rozsudku je neodborná a na účely správneho konania, ktorého trvanie presahuje obdobie niekoľkých mesiacov aj absolútne nereálna.

19. Žalovaný ďalej uviedol, že ministerstvo ako správny orgán v každom individuálnom prípade skúma naplnenie odôvodnenosti prípadu pre povolenie výnimky z podmienok druhovej ochrany, ako aj to, či je z hľadiska ochrany prírody potrebné prijať v konkrétnych lokalitách určité opatrenia, ktoré sú nevyhnutné s ohľadom na verejnú bezpečnosť ľudí. Za ohrozenie verejnej bezpečnosti ľudí je pritom nutné považovať už samotný výskyt jedinca medved'a hnedého v okolí ľudských sídiel, keďže ide o šelmu, ktorej správanie nie je možné predvídať, vrátane možného útoku na človeka.

20. Akúkoľvek požiadavku vznesenú správnym súdom na presné a nezameniteľné identifikovanie jedinca medved'a hnedého považuje žalovaný v praxi za nevykonateľnú. Náhodné strety medved'a hnedého s ľuďmi, prípadne jeho prítomnosť mimo areálu jeho prirodzeného výskytu, nie je možné zdokumentovať tak, aby mohlo ministerstvo vo svojom rozhodnutí o povolení výnimky poukázať na presne a nezameniteľne identifikovaného jedinca medved'a hnedého.

21. Vo väčšine prípadov ide o prenikanie viacerých jedincov, nie len jedného a toho istého, na územia mimo areálu jeho prirodzeného výskytu, čo je spôsobené najmä lepšou dostupnosťou potravy v oblastiach s ľudským osídlením, ako aj vytlačaním juvenilných jedincov staršími jedincami mimo územie ich prirodzeného výskytu (z dôvodu narastajúceho počtu jedincov medved'a hnedého). Z hlásení o stretoch s medved'om hnedým, ktoré sú podkladom pre vydanie rozhodnutia o povolení výnimky, nie je možné získať údaje, na základe ktorých by mohol byť daný jedinec presne a nezameniteľne identifikovateľný. K uvedenému žalovaný konštatoval, že jedinou spoľahlivou identifikáciou medved'a je jeho monitorovanie prostredníctvom obojka. V tejto súvislosti je však potrebné poukávať na to, že obojok sa nedáva jedincom mladším ako 8 rokov, kvôli ich intenzívnemu rastu, a kvôli tomu, že ich obojok môže časom škrtiť, ako to bolo vo viacerých prípadoch v minulosti. Žalovaný tiež poukazuje na to, že synantropnými sú zväčša juvenilné jedince (do 8 rokov), ktoré sú vytlačané v ich prirodzeného územia staršími jedincami a ktoré sa následne pohybujú mimo areál svojho prirodzeného výskytu a hľadajú tam potravu, kde prichádzajú častejšie do kontaktu s človekom. Adresnosť odstrelu v prípade jedincov mladších ako 8 rokov, ktoré nemôžu byť monitorované obojkami, ale aj v prípade starších jedincov, zabezpečuje správny orgán prostredníctvom podmienok stanovených v rozhodnutí o udelení výnimky, a to určením lokality, v ktorých bol výskyt medved'a hnedého zaznamenaný a v ktorých došlo ku škodám

spôsobeným medveďom stanovením hmotnostných parametrov a rozmeru šírky prednej laby a dĺžky zadnej laby. Iné možnosti identifikácie konkrétneho jedinca medveďa prostredníctvom stôp, pachovými zložkami a fotopascami, sú buď nedostatočne určité, alebo nepoužiteľné v teréne. V súčasnosti sa používajú monitorovacie systémy, ktoré sa po určitom čase (2 - 3 roky) samovoľne medveďovi hnedému odopnú. Pri súčasnej populácii cca 1200 ks medveďa hnedého na území Slovenskej republiky, vrátane migrujúcich jedincov, je nereálne ich celkové monitorovanie, obzvlášť, ak je nutné každé dva roky meniť ich obojky. Prevezenie na iné miesto v minulosti situáciu neriešilo a problém sa iba presunul na iné miesta. Na Slovensku nemáme k dispozícii takú veľkú plochu neobývaného územia, aby presťahovaný medveď nedokázal v priebehu 1 - 2 dní nájsť ľudské sídla a hľadať pri nich zdroje svojej potravy, čo žalovaný demonštroval na dvoch príkladoch z praxe.

22. V prejednávanej príhode ministerstvo na základe zisteného skutkového stavu určilo lokality, na ktorých sa mal odstrel realizovať - Genzlová a Polianky (k. ú. Lúbietová) a na lokalitách s výskytom aktuálnych škôd alebo konfliktných situácií mimo ÚEV Poľana, hmotnosť jedinca, ktorú nemožno presiahnuť - do 150 kg a šírku prednej laby - do 13 cm a dĺžku zadnej laby do 22 cm. S poukazom na uvedené má žalovaný za to, že na základe dostatočne zisteného skutkového stavu zabezpečil dostatočným a zákonným spôsobom adresnosť jedinca medveďa hnedého, ktorý má byť odstrelený, a to za súčasného preukázania, že povoleným odstrelom nedôjde k ohrozeniu priaznivého stavu ochrany populácie medveďa hnedého v jeho prirodzenom areáli.

23. Žalovaný zároveň v tejto súvislosti považoval za nutné podotknúť, že nesplniteľnosť požiadaviek kladených správnym súdom na správne orgány bude mať za následok nepovoľovanie výnimiek z podmienok druhej ochrany ustanovených zákonom o ochrane prírody, pričom v prípade vzniku škôd či neprimeraného ohrozovania zdravia a života ľudí bude niesť zodpovednosť ministerstvo ako orgán zodpovedný za reguláciu vývoja populácie tohto druhu, pričom prípadné majetkové škody ako aj ujmy nemajetkového charakteru bude znášať ministerstvo a nie žalobca. V súčasnosti sa podľa sťažovateľa začínajú prejavovať následky nižšieho počtu odlovených medveďov, pričom vo väčšej miere dochádza k pyliactvu a usmrteniu medveďa hnedého dopravnými prostriedkami, čo má v prípade kolízie s motorovými vozidlami nielen negatívne materiálne dôsledky, ale aj následky na zdraví a živote ľudí. V meste Výskoké Tatry bol v roku 2019 zaznamenaný 100 % nárast počtu pohybujúcich sa medveďov hnedých, pričom v tejto oblasti boli investované najväčšie finančné prostriedky na zabezpečenie odpadkových košov proti medveďom.

24. Sťažovateľ poukázal na fakt, že v roku 2018 bolo na ministerstvo podaných 49 žiadostí o odstrel medveďa hnedého. Povolených bolo 19 výnimiek, pričom zrealizovaných bolo 17. V roku 2017 bolo podaných 71 žiadostí o odstrel medveďa hnedého, z toho bolo povolených 39 výnimiek a zrealizovaných bolo 22. Ministerstvo v prípadoch, ktorých nebola preukázaná existencia škody na majetku alebo nebezpečné strety s ľuďmi, nepovolilo výnimky z druhej ochrany.

25. Účelom výnimky z ochrany druhov chránených živočíchov je prevencia, teda potreba zabezpečiť, aby nedochádzalo ku škodám na majetku a živote. V súčasnosti dochádza ku škodám na úrode a zároveň sa výnimka povoľuje z dôvodu bezpečnosti ľudí. V minulosti boli nebezpečné strety človeka s medveďom sporadické. V prípade, ak v budúcnosti dôjde k napadnutiu ľudí a dôjde k ujme na zdraví a na živote, žalobca nebude znášať následky za tieto skutočnosti. Zároveň žalovaný poukazuje na tú skutočnosť, že žalobca nereprezentuje záujmy všetkých obyvateľov Slovenskej republiky. V oblasti jedného z najväčších výskytov medveďa hnedého v Podpoľaní vznikla iniciatíva „Pravda o medveďoch“, ktorá podporuje návrh na reguláciu v problémových oblastiach.

26. Na základe uvedeného má žalovaný za to, že Krajský súd v Bratislave vec nesprávne právne posúdil, nakoľko nesprávne aplikoval obsah právnej normy, keď tvrdil, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav veci vo vzťahu ku kumulatívnej splneniu podmienok stanovených v § 40 ods. 2 v spojení s ods. 3 ZOPK. Takéto tvrdenie správneho súdu je v rozpore s § 40 ods. 2 a 3 ZOPK v nadväznosti na správne zistený skutkový stav veci, a preto aj v rozpore so správnym súdom uplatneným dôvodom na zrušenie správnou žalobou napadnutého rozhodovania § 191 ods. 1 písm. e/ SSP.

27. Žalovaný sa nestotožnil ani so záverom krajského súdu vyjadreným v ods. 32 rozsudku a uviedol, že kompetenciu rozhodovať o rozklade správny poriadok zveruje vedúcemu ústredného orgánu štátnej správy. Podľa povahy môže ísť o ministra, predsedu iného ústredného orgánu štátnej správy a pod. Vo všetkých prípadoch ide o osobitný prípad funkčnej príslušnosti, pretože rozhodovanie v prvom i druhom stupni sa uskutočňuje na tom istom správnom orgáne. Postup pri rozhodovaní o rozklade je takmer zhodný s postupom o odvolaní. Podstatným rozdielom je skutočnosť, že v prípade rozkladu sa neuplatňuje devolutívny účinok opravného prostriedku. O rozklade nerozhoduje správny orgán najbližšie vyššieho stupňa nadriadený správnomu orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, ale vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej komisie. Prerokovanie veci (napadnutého rozhodnutia, podaného rozkladu a postup prvostupňového orgánu v komisii pred rozhodnutím ministra je povinné. Návrh komisie a poradný odporúčajúci charakter, vedúci ním nie je viazaný. V odôvodnení rozhodnutia o rozklade by sa však malo viesť stanovisko osobitnej komisie. Žalovaný v tejto súvislosti dal do pozornosti, že osobitná komisia plní funkciu poradnú ako odborný orgán vo vzťahu k vedúcemu ústredného orgánu štátnej správy a posudzuje prejednávajúcu vec tak z právneho ako aj skutkového hľadiska. Žalovanému je zrejmé, že stanovisko osobitnej komisie má len odporúčací charakter, správny poriadok však nevylučuje, že vedúci ústredného orgánu štátnej správy sa môže stotožniť so stanoviskom osobitnej komisie a poukázať naň vo svojom rozhodnutí. Vedúci ústredného orgánu štátnej správy nie je povinný opakovane uvádzať závery obsiahnuté v stanovisku osobitnej komisie, pokiaľ sa s nimi stotožňuje, postačuje, ak na záver odôvodnenia rozhodnutia uvedie, že rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia, a to práve s prihliadnutím na stanovisko osobitnej komisie uvedené v odôvodnení rozhodnutia. Len za predpokladu, ak vedúci ústredného orgánu štátnej správy sa nestotožňuje so stanoviskom osobitnej komisie, uvedie v odôvodnení rozhodnutia o rozklade svoje odlišné závery s náležitým odôvodnením. Podľa žalovaného je zo samotného druhostupňového rozhodnutia zrejmé, kto rozhodnutie vydal. V záhlaví prvej strany rozhodnutia je označený orgán, ktorý ako príslušný rozhodnutie vydal, a to Minister životného prostredia Slovenskej republiky ako vedúci ústredného orgánu štátnej správy podľa § 61 ods. 2 správneho poriadku. Zároveň výrok rozhodnutia je formulovaný v prvej osobe jednotného čísla, v odôvodnení je jasne uvedené „konštatujem“ a za poučením o opravnom prostriedku sa nachádza podpisová doložka s uvedením mena a funkcie osoby oprávnenej rozhodovať o rozklade - Minister životného prostredia Slovenskej republiky, ktorý zodpovedá označeniu príslušného vedúceho ústredného orgánu uvedeného v záhlaví prvej strany rozhodnutia. Žalovaný poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžk/19/2019 zo dňa 22.07.2019, z ktorého podľa neho vyplýva, že druhostupňové rozhodnutie bolo vydané v súlade s príslušnými ustanoveniami správneho poriadku, a to príslušným správnym orgánom, je náležite odôvodnené a vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu.

28. Záverom žalovaný vyjadril svoje stanovisko ku konštatovaniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedeným v rozsudku sp. zn. 6Sžk/12/2019 z 03.09.2019, ktorým rozhodol v obdobnej právnej veci.

29. Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

### III.

Vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

30. Ku kasačnej sťažnosti sa žalobca ani ďalší účastník konania 1/ Slovenský poľovnícky zväz, Poľovnícke združenie Rúbane Ľubietová, nevyjadrili.

31. Ďalší účastník konania 2/ Združenie domových samospráv sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním z 27.12.2018, v ktorej sa stotožnil s rozhodnutím správneho súdu a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnej sťažnosti nevyhovet a ako nedôvodnú ju zamietol.

### IV.

## Konanie na kasačnom súde

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na jej podanie (ustanovenie § 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk) (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

33. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že v prejednávanej veci bolo kľúčovým aspektom posúdenie otázky, či bol presne a úplne zistený skutkový stav, pričom s uvedeným súviselo aj naplnenie zákonných podmienok na povolenie výnimky, ktorej výsledkom by bolo usmrtenie chráneného živočícha.

34. Podľa § 35 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení platnom a účinnom k 31.10.2017:

### Chránený živočích

(1) Chráneného živočícha je zakázané

- a) úmyselne odchytať v jeho prirodzenom areáli,
- b) úmyselne zraňovať alebo usmrcovať v jeho prirodzenom areáli,
- c) úmyselne rušiť v jeho prirodzenom areáli, najmä v období hniezdenia, rozmnožovania, výchovy mláďat, zimného spánku alebo migrácie,
- d) medzidruhovo krížiť vrátane krížencov,
- e) držať, prepravovať, predávať, vymieňať alebo ponúkať na predaj alebo výmenu.

(2) Zakázané je

- a) zbierať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť vajcia chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli vo voľnej prírode alebo držať ich vrátane prázdnych vajec,
- b) odstraňovať alebo úmyselne poškodzovať alebo ničiť hniezda chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli,
- c) poškodzovať alebo ničiť miesta rozmnožovania alebo miesta odpočinku chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli.

(3) Zákazy podľa odseku 1 písm. e/ sa nevzťahujú na chráneného živočícha, ktorý nepochádza z voľnej prírody a na chráneného živočícha, pre ktorého bola vydaná výnimka podľa osobitného predpisu.

(4) Zákaz podľa odseku 1 písm. a/ a b/ sa nevzťahuje na lov druhov vtákov uvedených v osobitnom predpise mimo obdobia ich hniezdenia alebo rozmnožovania a v prípade sťahovavých druhov mimo obdobia ich rozmnožovania alebo návratu na hniezdiská. Na tieto druhy vtákov, ktoré môžu byť predmetom lovu, sa nevzťahuje zákaz držby a prepravy podľa odseku 1 písm. e/.

(5) Zákaz podľa odseku 1 písm. e/ sa nevzťahuje na druhy vtákov, ktorých zoznam vydá ministerstvo všeobecne záväzným právnym predpisom, ak boli nadobudnuté v súlade s týmto zákonom.

(6) Kto nájde chorého, zraneného, poškodeného alebo uhynutého chráneného živočícha, ktorý nie je druhom podľa odseku 4 (ďalej len „celoročne chránený živočích“), v jeho prirodzenom prostredí alebo ten, kto celoročne chráneného živočícha pochádzajúceho z voľnej prírody náhodne odchytil, zranil alebo usmrtil, je povinný to bezodkladne oznámiť spolu s opisom situácie, ako k jeho nálezu, zraneniu alebo usmrteniu došlo, organizácii ochrany prírody, ktorá určí ďalšie nakladanie s ním. Ak je nálezom chránený živočích, ktorý je poľovnou zverou, oznámi nález okresnému úradu.

(7) Úhyn chráneného živočícha vybraného druhu držaného v ľudskej opatere a príčinu jeho úhynu je jeho držiteľ povinný preukázať potvrdením veterinárneho lekára.

(8) Na nález chráneného živočícha v súvislosti s prípravou alebo uskutočňovaním stavby sa vzťahujú

osobitné predpisy.

(9) Podrobnosti o druhovej ochrane chránených živočíchov, o evidencii chorých, poranených, poškodených, uhynutých a náhodne odchytených alebo usmrtených chránených živočíchov a zoznam vybraných druhov chránených živočíchov, ktorých úhyn sa preukazuje podľa odseku 7, ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

35. Podľa § 40 zákona 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom a účinnom znení:

Výnimky z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov

(1) Zákaz činnosti vo vzťahu k chráneným druhom, vybraným druhom rastlín a vybraným druhom živočíchov (§ 34 až 38 ) neplatí, ak orgán ochrany prírody, ktorý je príslušný na povolenie výnimky, vopred písomne určí, že činnosť je potrebná na zabezpečenie starostlivosti o chránené druhy, vybrané druhy rastlín, vybrané druhy živočíchov alebo ich biotopy; ustanovenia odsekov 2 a sa použijú rovnako. Zákaz činnosti podľa § 34 ods. 1 písm. a/ (zákaz vykopávať alebo ničiť chránenú rastlinu), § 35 ods. 2 písm. b/ a c/ neplatí, ak ide o činnosť súvisiacu s vykonávaním činnosti, ktorá

a) bola povolená v rámci územnej ochrany orgánom ochrany prírody, pričom sa v konaní preukázalo, že činnosť nebude mať negatívny vplyv na populáciu dotknutého druhu a zároveň

b) na základe výsledku posudzovania vplyvov podľa osobitného predpisu 64) nebude mať negatívny vplyv na predmet ochrany dotknutého územia a v prípade územia podľa § 28 ani na priaznivý stav predmetu jeho ochrany.

(2) Orgán ochrany prírody môže povoliť výnimku z podmienok ochrany chránených druhov, vybraných druhov rastlín a vybraných druhov živočíchov, len ak neexistuje iná ekonomicky a technicky realizovateľná alternatíva a výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu v jeho prirodzenom areáli.

(3) Výnimku podľa odseku 2 možno povoliť

a) v záujme ochrany dotknutých druhov alebo ochrany prírodných biotopov,

b) pri predchádzaní závažných škôd na úrode, hospodárskych zvieratách, lesoch, chove rýb, vodnom hospodárstve a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj pri predchádzaní závažných škôd na inom type majetku,

c) v záujme verejného zdravia alebo verejnej bezpečnosti ľudí a ak sa výnimka nevzťahuje na druhy voľne žijúcich vtákov, aj v záujme iných nevyhnutných dôvodov vyššieho verejného záujmu vrátane tých, ktoré majú sociálny alebo hospodársky charakter a tých ktoré majú priaznivé dôsledky zásadného významu na životné prostredie,

d) na účely výskumu a vzdelávania, obnovy populácie dotknutých druhov a ich navrátenia do biotopov alebo na ich pestovanie alebo chov v ľudskej opatere nevyhnutný na tieto účely,

e) na odber, odchyt alebo držbu jedincov v malom počte za prísne kontrolovaných podmienok, na selektívnom základe a v obmedzenom rozsahu.

(4) Rozhodnutie o povolení výnimky podľa odseku 2 obsahuje

a) určenie dotknutých druhov, pre ktoré platí výnimka,

b) prostriedky, zariadenia alebo metódy povolené na odber, odchyt alebo usmrcovanie dotknutých druhov,

c) podmienky možného rizika a časové a miestne okolnosti, za ktorých možno vykonávať činnosť povolenú výnimkou,

d) spôsob kontroly plnenia podmienok výnimky,

e) ďalšie podmienky výkonu činnosti povolennej výnimkou určené podľa § 82 ods. 12 .

36. Z obsahu administratívneho spisu kasačný súd zistil, že žiadosť o udelenie výnimky doručená orgánu verejnej správy 23.03.2017, zo strany Slovenského poľovníckeho zväzu, Poľovnícke združenie Rúbane Ľubietová (ďalej len „poľovnícke združenie“, „PZ“) bola odôvodnená neúmerne vysokým stavom medvedej populácie v danom priestore, častým vníkaním medveďov do intravilánov obcí Ľubietová,

Strelníky, Povrazník a stretom občanov priľahlých obcí s medvedmi v bezprostrednej blízkosti intravilánu obcí. Cieľom odlovu medvedov bolo preventívne zníženie jeho populácie v lokalitách vnikania do intravilánov a v lokalitách výskytu škôd. V žiadosti uviedol stav medvedov k 31.12.2016 celkový počet medvedov 14, z toho dospelých samcov 3, dospelé samice 3, tohoročné mláďatá 5, ostatné mláďatá 3. Ďalej uviedol, že v roku 2016 boli škody medvedmi spôsobené na včelstvách a hospodárskych zvieratách riešené Okresným úradom Banská Bystrica, odborom starostlivosti o životné prostredie vo výške 2 122,- EUR. V doplnení podania zo 06.04.2017 PZ, okrem iného, uviedlo, že v roku 2017 v období od februára až do októbra sa držalo v jednotlivých lokalitách o dĺžke cca 4 km po pravej strane obce Ľubietová, smer Strelníky 11 ks medvedov.

37. Štátna ochrana prírody (ďalej len „ŠOP“) v stanovisku k žiadosti zo dňa 10.05.2017 navrhla povoliť výnimku na usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého v poľovnom revíri Rúbane a zároveň uviedla, že zhodnotením vplyvu výnimky nedôjde k významnému vplyvu na populáciu medveďa hnedého v lokalite navrhovanej na usmrtenie, pričom v r. 2016 roku boli riešené škody v rámci lokality uvedenej na mapovej prílohe. Výskyt medvedov bol zachytený aj v blízkosti intravilánov obcí. Medvede sa v rámci revíru okrem súvislých lesných plôch zdržiavajú aj v okolí obcí v rámci izolovaných lesných porastov a zarastených okrajov lúk.

38. Kasačný súd po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu konštatuje, že dôvodom pre povolenie výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. je podľa rozhodnutia žalovaného skutočnosť, že v danom území pretrváva riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí, predovšetkým z dôvodu pohybov medvedov v zastavaných častiach vyššie uvedených ľudských sídiel, keď ŠOP SR a Správa CHKO Poľana (ďalej len „CHKO“) v odborných stanoviskách odporučili povoliť požadovanú výnimku a konštatovali, že na jej povolenie sú splnené požadované podmienky v zmysle zákona o ochrane prírody. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že v predmetnej veci mal preukázať, že na povolenie požadovanej výnimky boli splnené podmienky v zmysle § 40 ods. 3 písm. b/ a c/ ZOPK a povolenie výnimky na usmrtenie jedného jedinca medveďa hnedého z dôvodu uvedeného v § 40 ods. 3 písm. b/ a c/ ZOPK je na strane 3 a 4 rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu podrobne a náležite zdôvodnené. K návrhu žalobcu na likvidáciu všetkých krmovísk a vnaďísk na území poľovného revíru Rúbane Ľubietová žalovaný uviedol, že podľa názoru osobitnej komisie z podkladov rozhodnutia vyplýva, že problematické jedince medveďa hnedého nie sú v danom prípade lákané do blízkosti ľudských sídiel vnaďiskami a krmoviskami zriadenými pre zver, ale do blízkosti ľudských sídiel prenikajú najmä z dôvodu vysokého počtu medvedov v predmetnom poľovnom revíri, zrejme preto, že v blízkosti ľudských sídiel sa na danom území nachádza väčší počet včelstiev a chovov oviec, ktorých zlikvidovanie nie je v danom prípade reálne. Podľa žalovaného v danom konaní nebolo ničím preukázané, že by k prenikaniu medvedov do blízkosti ľudských sídiel dochádzalo z iného dôvodu než z dôvodu vysokého počtu medvedov v predmetnom poľovnom revíri (krmoviská, vnaďiská). Návrh žalobcu na odplašovanie medvedov pohybujúcich sa v blízkosti ľudských sídiel považoval žalovaný za nerealizovateľný, keďže tento pohyb nie je možné odhadnúť, preto nie je zrejmé, ako a kým by sa dané odplašovanie malo realizovať, aby bola zabezpečená jeho dlhodobá účinnosť. K námietke žalobcu, že k povoleniu z výnimky došlo na základe údajov o škodách z minulého roku žalovaný uviedol, že jemu sú žiadosti o povolenie výnimky na usmrtenie jedincov medveďa hnedého predkladané na začiatku príslušného kalendárneho roku, preto nie je možné súhrnne zhodnotiť rozsah škôd, ktoré budú na území jednotlivých dotknutých lokalít spôsobené medvedmi v priebehu roku 2017. K usmrcovaniu jedincov medveďa hnedého v spojitosti s ničením ich prirodzeného biotopu a možnosti ohrozenia životaschopnosti zdravej populácie medveďa žalovaný uviedol, že mu nie sú známe základné dáta o populácii medveďa na Slovensku, dátami sa zaoberal materiál vypracovaný ŠOP SR v novembri 2016, z ktorého je podľa neho zrejmé, že počet medvedej populácie na Slovensku je v súčasnosti životaschopný a povolenie odôvodnenej výnimky z podmienok ochrany uvedeného chráneného druhu živočícha nespôsobuje pokles medvedej populácie.

39. Žalovaný neakceptoval námietku žalobcu, v ktorej tvrdil, že všetky vnaďiská, na ktorých sa koncentrujú medvede, bez ohľadu na vegetačné obdobie, predstavujú významný medzičlánok smerujúci k postupnej synantropizácii, hlavne mladších a dospievajúcich medvedov a táto skutočnosť v zásade

niekoľkonásobne zvyšuje riziko nebezpečného stretu s človekom. Žalovaný konštatoval, že táto citácia žalobcu zo stanoviska Správy Tatranského národného parku TANAP 1062/2015 z 21.07.2015, vydaného v skutkovo obdobnej veci, je neopodstatnená, nakoľko podané žiadosti užívateľov poľovních revírov ministerstvo každoročne posudzuje z podkladov pripravených ŠOP SR, na základe zisťovania vývoja populácie medveďa hnedého na celom území Slovenska, vyhodnocovania evidovaných škôd spôsobených týmto živočíchom na hospodárskych zvieratách, ale aj možného ohrozenia obyvateľov, pričom v každom jednotlivom prípade sa posudzujú konkrétne podmienky súvisiace s výskytom medveďov v danej lokalite a oprávnenosť povolenia požadovanej výnimky v zmysle § 40 ods. 2, 3 zákona o ochrane prírody. Preto nepovažoval žalovaný citát týkajúci sa inej lokality za relevantný pre posúdenie povolenia výnimky v prejednávanej veci. Žalovaný sa stotožnil so skutkovým a právnym posúdením prvostupňového správneho orgánu, ktorým správny orgán prvého stupňa povolil výnimku zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/ a e/ zákona č. 543/2002 Z. z. (v znení k 31.12.2018).

40. Právna úprava ochrany životného prostredia v sebe zahŕňa právo na priaznivé životné prostredie, právo na informácie o životnom prostredí ako aj stanovenie povinností štátu a iných subjektov pri ochrane životného prostredia. Právo na priaznivé životné prostredie každému zaručuje čl. 44 ods. 1 Ústavy a ako také patrí medzi práva tzv. tretej generácie ľudských práv zahrňujúcich pomerne široký okruh práv, ktoré možno charakterizovať ako práva solidarity. Ich zabezpečovanie si vyžaduje určitú formu účasti a spolupráce jednotlivcov a štátov (bod 19 nálezu Ústavného súdu SR č. k. III.ÚS 4/2018-45 zo dňa 13.11.2018).

41. Podľa čl. 44 ods. 1 Ústavy každý má právo na priaznivé životné prostredie.

42. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

43. Podľa čl. 6 ods. 1 prvá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

44. Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutia týkajúce sa základných práv a slobôd.

45. Podľa čl. 9 ods. 3 Nahuaského dohovoru každá strana zabezpečí, ak sú splnené podmienky uvedené v jej vnútroštátnom práve, ak sú nejaké, aby členovia verejnosti mali prístup k správne alebo súdne umožňujúcemu napadnutie úkonov a opomenutí súkromných osôb alebo orgánov verejnej moci, ktoré sú v rozpore s jej vnútroštátnym právom oblasti životného prostredia.

46. Základné pojmy a základné zásady ochrany životného prostredia, povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane a zlepšovaní stavu životného prostredia a pri využívaní prírodných zdrojov vymedzuje zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov, ktorý vychádza z princípu trvalo udržateľného rozvoja, označuje za životné prostredie všetko, čo vytvára prirodzené podmienky existencie organizmov, vrátane človeka a je predpokladom i ďalšieho vývoja; jeho zložkami sú hlavne ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy. Zákonná úprava obsahuje aj iné právne predpisy v oblasti životného prostredia s platnosťou na celom území Slovenskej republiky. Zároveň tu existujú právne predpisy vydané regionálnymi orgánmi verejnej správy, ktoré majú platnosť na území jednotlivých regiónov, resp. právne predpisy vydané miestnou špecializovanou štátnou správou s platnosťou na území miest a obcí (bod 21 nálezu Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 274/2018-45 zo dňa 13.11.2018).

47. V prejednávanej veci bolo preukázané, že výnimka zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 písm. b/

a e/ zákona o ochrane prírody a krajiny (účinného v čase rozhodovania správnych orgánov) poľovníckym združením počas obmedzenej časovej platnosti rozhodnutia ministerstva bola realizovaná a k usmrteniu, odstrelu jedného jedinca medveďa hnedého došlo dňa 12.12.2017.

48. Kasačný súd konštatuje, že krajský súd postupoval správne, keď pristúpil k meritórnemu prejednaniu veci v súlade s právnym názorom vysloveným v náleze Ústavného súdu SR č. k. III.ÚS 274/2018-45 zo dňa 13.11.2018, i napriek tomu, že v čase rozhodovania správneho súdu výnimka, ktorá bola na odstrel medveďa udelená rozhodnutím žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, bola aj realizovaná.

49. Z rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím vyplýva, že hlavným dôvodom povolenia výnimky odstrelu medveďa boli škody spôsobené medveďom na včelárskych zariadeniach, ovciach a prenikanie medveďov do blízkosti ľudských sídiel, a tým podľa správnych orgánov pretrváva riziko ohrozenia zdravia a bezpečnosti ľudí.

50. Kasačný súd sa stotožnil so závermi správneho súdu vyjadreným v ods. 30 až 31 napadnutého rozsudku, konkrétne v tom smere, že nebol dostatočne identifikovaný konkrétny „problematický“ jedinec medveďa, ohrozujúci zdravie a život ľudí a spôsobujúci závažné škody na majetkoch, resp. hrozba, že bude ohrozovať zdravie a bezpečnosť ľudí a spôsobovať škody, a to tak, aby bolo jednoznačne preukázané, že výnimka - povolenie na odstrel, sa udeľuje na odstrel konkrétneho alebo konkrétnych problematických jedincov. Tieto závery nevyplývajú ani z obsahu preskúmaného rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho rozhodnutia ani z podkladov rozhodnutí.

51. Rovnako ako krajský, tak aj kasačný súd zdôrazňuje, že správne orgány žiadnym spôsobom nepreukázali tvrdenie o tom, že sa snažili zrealizovať aj inú alternatívu ako je usmrtenie jedinca. Hoci žalovaný v prvostupňovom rozhodnutí dôvodil, že všetky ZOO zaslali odpoveď o plnom stave a nie je možné u nich umiestniť ďalších jedincov, toto tvrdenie nebolo žalovaným prostredníctvom dôkazných prostriedkov preukázané, čo je zrejmé z obsahu administratívneho ako aj súdneho spisu.

52. Žalovaný si nesplnil povinnosť preukázať svoje tvrdenie o zisťovaní možnosti riešiť vzniknutú situáciu iným spôsobom ako usmrtením jedinca medveďa hnedého. Uvedené tvrdenie v správnom konaní nepreukázal a jej splnenie nevyplýva ani z obsahu administratívneho spisu.

53. Kasačnému súdu nie je zrejmé, z akého dôvodu sťažovateľ s poukazom na § 34 ods. 6 správneho poriadku (zákon č. 71/1967 Zb.) konštatoval, že správny orgán si mal obstarat' údaje o žiadostiach žalovaného adresované konkrétnym ZOO na Slovensku, keď skutočnosť, že žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie o tom, že aj inými prostriedkami sa snažil vyriešiť vzniknutú situáciu, konštatoval správny súd (ods. 30 napadnutého rozsudku). Správny súd nie je správnym orgánom, ale je orgánom verejnej moci konajúcim postupom ustanoveným Správnym súdnym poriadkom (zákon č. 162/2015 Z. z.). V zmysle § 122 SSP sa nedokazujú skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a právne záväzné akty Európskej únie, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie, avšak odpovede zoologických záhrad na dopyt správneho orgánu takýmito skutočnosťami nie sú. Záznamy o stave kapacít ZOO, na ktoré poukazuje sťažovateľ v kasačnej sťažnosti, aj v prípade, že by boli všeobecne dostupné, nemohli by preukázať tvrdenie žalovaného, že v danom čase a v súvislosti s konkrétnou situáciou, nie sú voľné kapacity na umiestnenie medveďa hnedého, a teda by žiadnym spôsobom nemohli preukázať tvrdenie žalovaného o splnení podmienky o zisťovaní inej alternatívy v zmysle § 40 ods. 2 ZOPK. Svoje tvrdenia je účastník konania na správnom súde povinný preukázať bez ohľadu na skutočnosť, či ich protistrana namietala alebo nie.

54. V súvislosti s predložením nových dôkazných prostriedkov - listín tvoriacich prílohu č. 1 a 2 kasačnej sťažnosti, konkrétne úradný záznam z telefonického overovania kapacít v zoologických záhradách zo dňa 16.03. 2017 a stanovisko ŠOP č. ŠOPSR/5-004/2020 zo dňa 26.02.2020, kasačný

súd zdôrazňuje, že v zmysle § 441 SSP v kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti. Dôkazy týkajúce sa zisťovania inej možnej alternatívy a splnenia podmienky zabezpečenia priaznivého stavu ochrany populácie medveďa hnedého v dotknutej oblasti (stav populácie v danom čase a na danom mieste), vyplývajúce z dôkazných prostriedkov predložených až v konaní o kasačnej sťažnosti, sú dôkazy, ktoré nemožno v kasačnej sťažnosti uplatňovať. Skutočnosť o naplnení všetkých podmienok ustanovených § 40 ZOPK bolo potrebné nielen tvrdiť, ale aj preukázať v správnom konaní, a tým aj v súdnom prieskume. Vyššie uvedené konštatovania kasačného súdu sú odpoveďou aj na námietku sťažovateľa, že správny súd nebol oprávnený namietat', že súčasťou administratívneho spisu majú byť listinné dôkazy preukazujúce skutočnosti známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti.

55. Pre naplnenie zákonnej podmienky riadneho odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu (§ 47 ods. 3 správneho poriadku) je nevyhnutné, aby konkrétne okolnosti vzťahujúce sa na splnenie zákonných podmienok boli uvedené aj v rozhodnutí správneho orgánu, nie je postačujúce, že konkrétny počet jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri Rúbane - Ľubietová s rozlohou 5879 ha bol uvedený v žiadosti žiadateľa. Aj uvedený nedostatok spôsobuje nezrozumiteľnosť odôvodnenia rozhodnutia žalovaného a nemožnosť riadne vyhodnotiť splnenie či nesplnenie zákonných podmienok na udelenie výnimky z ochrany medveďa hnedého ako chráneného živočicha.

56. Zdôvodnenie rozhodnutia žalovaného ako aj prvostupňového správneho rozhodnutia považuje kasačný súd za všeobecné, aplikovateľné skoro na každý prípad udelenia výnimky, z dôvodu vzniku škôd spôsobených medveďom v predchádzajúcom období (rokoch) a ohrozovaní bezpečnosti a zdravia ľudí pri strete človeka s medveďom. Správne orgány pri rozhodovaní o udelení výnimky nevychádzali zo skutočnosti, že odstrel sa týka jedinca v konkrétnom chránenom území ohrozujúceho bezpečnosť a zdravie ľudí a spôsobujúceho závažné škody na majetku a je reálny predpoklad, že v tom bude pokračovať, čo je podľa názoru kasačného súdu jediným reálnym východiskom pre aplikáciu § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z., a to bez ohľadu na rozsah premnoženia medveďov a nutnosť ich regulácie.

57. V súvislosti s nevykonateľnosťou presného a nezameniteľného identifikovania jedinca medveďa hnedého, namietanou žalovaným, kasačný súd poukazuje na symbiózu človeka a medveďa napr. v Kanade. Správanie ľudí obmedzujúce v čo najväčšej možnej miere situácie, ktoré by lákali medvede k ľudským obydliam a poľnohospodárskym plodinám, možno považovať za zodpovedné a maximálne eliminujúce strety medveďa s človekom a vznik závažných škôd. V tomto smere je dôležitá dostatočná osвета, výchova človeka k zodpovednosti k chráneným živočichom, teda aj medveďovi ako aj čo najkompetentnejší prístup príslušných orgánov verejnej moci a ich dostatočne razantný prístup vo vzťahu k ochrane chránených živočichov.

58. V súvislosti s uvedeným napr. v Kanade, vo väčšej miere ako v Slovenskej republike, monitorujú medvede. Pokiaľ je zistená činnosť problematického jedinca medveďa alebo jedincov, chytia ich do pascí, medveďa prehľadnu či nemá zdravotný problém, či nie je zranený, či nie je podvyživený, prestárly, teda zisťujú aj v tomto smere dôvody, ktoré môžu byť východiskom pre problematické správanie sa jedinca. Pokiaľ príslušné orgány zistia, že medveď je v poriadku, premiestnia ho na iné odľahlé miesto. Pri premiestňovaní postupujú tak, že ho plašia búchaním do kletky, v ktorej je premiestňovaný, aby mal rešpekt, aby sa bál opätovne sa k miestu, kde sa medvede približujú, priblížiť a vrátiť, keď ho vypustia strieľajú doňho gumené projektily, aby opätovne ho odradili sa vrátiť, púšťajú na ne vycvičené psy, teda robia všetky možné a efektívne opatrenia, aby medveď nestratil plachosť a aby sa bál vrátiť na to miesto, kde jeho pobyt bol vyhodnotený ako problematický. Samotný odchyt medveďa a jeho premiestnenie do divočiny, do vzdialených častí, resp. aj iného štátu, keďže migrácia medveďa v našich podmienkach presahuje niekedy rozsah 2, 3 aj 4 susediacich štátov, jeho intenzívne plašenie, eliminujú budúci stret medveďa s človekom v blízkosti obydli a vznik škôd. Je pravdou, že teritórium Kanady nie je možné porovnať s teritóriom Slovenskej republiky, ale postup, ktorý realizujú kompetentné osoby v tejto vyspelej ekonomike, vo vzťahu k medveďom, je aplikovateľný v mnohých prípadoch aj pre postup našich kompetentných orgánov, za prísneho dodržiavania právnej úpravy

upravujúcej aj zakázané postupy (čl. 12, 15 smernice Rady 92/43/EHS zo dňa 21.05.1992, príloha VI. smernice, § 35, § 36 zákona č. 543/2002 Z. z.). Kasačný súd konštatuje, že k verejnosti doposiaľ neprešli, resp. dostatočne neprešli informácie, ktoré by preukazovali, že kompetentné osoby aj takýmto spôsobom postupovali, snažili sa eliminovať prítomnosť problematického jedinca alebo jedincov v blízkosti obydľí človeka pred samotným odstreľom. Takýto postup nebol preukázaný ani v preskúmvanej veci.

59. Mladý jedinec medveďa žije u matky po dobu 2 - 3 rokov veku, následne odchádza od matky, ale ešte nejaký čas, rok aj viac, sa zdržuje v blízkosti teritória svojej matky, pokiaľ ho vlastná matka z tohto svojho teritória, ako už dospelého jedinca, nevyženie. Preto pravidelne v teritriu medvedice, keď teritrium sa nachádza aj v blízkosti ľudského obydľia, resp. hraničí s ním, sa môže po nejakú dobu nachádzať z uvedeného dôvodu aj viacero jedincov medveďa. Takéto správanie medveďa je však prirodzené a existuje tu odjakživa.

60. Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 20.10.2005 - VEC C-6/04 Komisia proti Spojenému kráľovstvu Veľkej Británie a Severného Írska, bod 11 „V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že čl. 16 smernice o biotopoch definuje presným spôsobom podmienky, za ktorých sa členské štáty môžu odchyliť od článkov 12 až 15 a/ a b/ smernice o biotopoch, takže článok 16 sa má vykladať reštriktívne.“

Bod 12 „Okrem toho ako poznamenala generálna advokátka v bode 113 svojich návrhov, články 12, 13 a 16 smernice o biotopoch predstavujú koherentný súbor noriem smerujúci k zabezpečeniu ochrany populácií predmetných druhov, takže každá výnimka, ktorá by bola nezlučiteľná s touto smernicou, by porušovala tak zákazy uvedené v článku 12 alebo 13 tejto smernice, ako aj pravidlo, podľa ktorého výnimky môžu byť poskytnuté v súlade s článkom 16 tej istej smernice.“

61. Návrh generálnej advokátky - VEC C-6/04 bod 119 „Ani článok 16 ods. 1 smernice o biotopoch nemôže odôvodniť takéto výnimky. Výnimky, ktoré sú podľa neho prípustné, nemôžu byť opreté o legálnosť daného konania, ale len o konkrétne dôvody, napríklad naliehavé dôvody prevažujúceho verejného záujmu. Okrem toho využitie takejto výnimky predpokladá, že neexistuje iné vyhovujúce riešenie a že populácia predmetného druhu sa bude naďalej nachádzať v priaznivom stave ochrany.“

62. Podobne rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 10.01.2006 VEC C-98/03, návrh generálnej advokátky z 11.01.2007 VEC C-508/04, bod 58, 67.

63. Kasačný súd poukazuje aj na závery Súdneho dvora Európskej únie (druhá komora) vo veci C-674/17 z 10.10.2019, týkajúce sa iného živočíšneho druhu (vlka), ktoré sú podľa kasačného súdu aplikovateľné aj na prejednávajúcu právnu vec, konkrétne SD EÚ rozhodol: „Článok 16 ods. 1 písm. e/ smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín sa má vykladať v tom zmysle, že bráni prijatiu rozhodnutí, ktorými sa udeľujú výnimky zo zákazu úmyselného usmrcovania vlka, ktorý je uvedený v článku 12 ods. 1 písm. a/ v spojení s prílohou IV písm. a/ tejto smernice z dôvodu regulačného lovu, ktorého cieľom je boj proti pyliactvu, pokiaľ:

- cieľ, ktorý tieto výnimky sledujú, nie je jasne a presne podložený a ak sa vnútroštátnemu orgánu nepodari s prihliadnutím na spoľahlivé vedecké údaje preukázať, že tieto výnimky sú spôsobilé dosiahnuť tento cieľ,

- nie je riadne preukázané, že cieľ, ktorý sledujú, nemožno dosiahnuť iným uspokojivým riešením, pričom samotná existencia nelegálnej činnosti alebo ťažkosti pri vykonávaní ich kontroly, nemôžu v tejto súvislosti predstavovať dostatočný dôkaz,

- nie je zaručené, že výnimky nebudú mať nepriaznivý vplyv na zachovanie populácie dotknutého druhu na území jeho prirodzeného výskytu v priaznivom stave ochrany,

- výnimky neboli predmetom posudzovania stavu ochrany populácií dotknutého druhu ako ani vplyvu, ktorý môže mať zamýšľaná výnimka na tento stav, na úrovni územia tohto členského štátu alebo prípadne na úrovni príslušného biogeografického regiónu, pokiaľ hranice tohto členského štátu pretínajú viaceré biogeografické regióny, alebo ak si to vyžaduje územie prirodzeného výskytu druhu a pokiaľ je

to možné, na cezhraničnej úrovni, a

- nie sú splnené všetky podmienky týkajúce sa selektívneho spôsobu a obmedzeného získavania zveri v obmedzenom a špecifikovanom počte určitých jedincov druhov uvedených v prílohe IV tejto smernice za prísne kontrolovaných podmienok, ktorých dodržanie musí byť preukázané najmä s prihliadnutím na veľkosť populácie, stav jej ochrany a jej biologické vlastnosti.

Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či ide o tento prípad v konaní vo veci samej.“, a v rozsudku z 11.06.2010 vo veci C-88/19 Súdny dvor (druhá komora) rozhodol: 1. Článok 12 ods. 1 písm. a/ smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, zmenenej smernicou 2013/17/EÚ z 13. mája 2013, sa má vykladať v tom zmysle, že na odchyt a prepravu vzorky chráneného živočíšneho druhu podľa prílohy IV tejto smernice, ako je vlk, na okraji oblasti ľudského osídlenia alebo v takejto oblasti sa môže vzťahovať zákaz stanovený v tomto ustanovení.

2. Článok 16 ods. 1 uvedenej smernice sa má vykladať v tom zmysle, že každá forma úmyselného odchytu vzoriek tohto živočíšneho druhu za vyššie uvedených okolností je zakázaná, ak príslušný vnútroštátny orgán neudelil výnimku na základe tohto ustanovenia.

64. Kasačný súd nesúhlasí s názorom žalovaného vyjadreným v kasačnej sťažnosti, že udelenie výnimky na odstrel medveďa, bez adresného označenia jedinca, je riešením preventívneho charakteru. Uvedené je v úplnom rozpore s účelom a zmyslom ust. § 40 zákona č. 543/2002 Z. z., keď odstrel medveďa len z dôvodu, že sa medvede množia, premnožujú, ocitajú sa pri ľudských obydliach, poľnohospodárskej a lesnej pôde a môžu spôsobiť závažné škody na majetku (ktoré spôsobujú nielen medvede, ale aj iná zver a škody spôsobujú aj živelné udalosti, záplavy, sucho a pod.) samo o sebe nemôže naplňať ust. § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z., naviac, keď zákonodarca pri udelení výnimky vyžaduje preukázanie závažných škôd, čo predpokladá konkrétne skutkové okolnosti, kedy živočích spôsobuje závažné škody a reálne hrozí, že bude v spôsobovaní závažných škôd pokračovať a v preukazovaní situácii, keď kontakt človeka s jedincom skutočne vytvára reálnu situáciu, ktorá ohrozuje život a zdravie obyvateľov, resp. je reálny predpoklad tohto ohrozenia. Akékoľvek pozorovanie medveďa obyvateľstvom mimo lesa nie je možné, bez existencie ďalších konkrétnych skutkových okolností, považovať za situáciu, ktorá vyžaduje ochranu zdravia, bezpečnosti a udelenie výnimky podľa § 40 ods. 3 b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z.

65. Účelom zákona o ochrane prírody č. 543/2002 je chrániť prírodu a chrániť aj jednotlivé živočíšne druhy. Preto v § 35 zákonodarca upravil status chráneného živočícha a v § 40 striktno vymedzil prísne podmienky výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov. Už z gramatického výrazu „výnimka“ treba vo vzťahu k povoleniu odstrelu chráneného živočícha medveďa hnedého - živej bytosti, nie veci, vychádzať ako udelenie niečoho výnimočného z pravidla, a to za prísnej aplikácie zákonných ustanovení, ktoré zákonodarca upravil. Udelenie výnimky na odstrel postupom podľa § 40 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. musí byť adresné, vychádzať z konkrétnych skutkových okolností, ktorými žiadateľ preukazuje podmienky pre udelenie výnimky. Riadne zistenie skutkového stavu a presné nezameniteľné vymedzenie skutkových okolností sú premisou pre aplikáciu uvedených zákonných ustanovení upravujúcich povolenie výnimky z podmienok ochrany chránených živočíchov. Len v takýmto postupom môžu správne orgány, v súlade so zákonom, posúdiť či sú splnené zákonné predpoklady výnimočnej skutkovej situácie na povolenie výnimky. Vydanie výnimky na odstrel medveďa je bezpochyby výnimočnou situáciou, a to nielen z dôvodu, že medveď je živá bytosť, nie vec, ale je predovšetkým zákonom chráneným živočíchom a bezpochyby predstavuje jednu zo zložiek nášho prírodného bohatstva.

66. Orgány verejnej moci (štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej správy a súkromné osoby) majú dbať o to, aby prirodzené teritórium pôsobenia medveďov sa každoročne nezmenšovalo. Je všeobecne znalou skutočnosťou, že každoročne pribúdajú na území Slovenskej republiky „holiny“ v našich lesných porastoch, rozširuje sa priemyselná a iná výstavba v miestach, kde by udeľovanie povolenia na ich výstavbu v minulosti bolo nemysliteľné, zber lesných plodov sa stáva podnikaním a neslúži bežnej osobnej spotrebe, nezabezpečuje sa prirodzené kosenie a iné. Všetky tieto negatívne skutočnosti, ako aj iné skutočnosti každoročne pokračujú, ba sa zintenzívňujú, v dôsledku

čoho existujúce teritórium pre život medveďov a inej zveri, ktoré tu boli storočia, ak nie tisícročia, sa znižuje, nehovoriac o zásahoch obyvateľstva výstavbou a prevádzkovaním budov priamo v lesných porastoch, často aj v chránených územiach, obťažovanie zveri hlukom, výstavbou, prevádzkou budov, dopravných prostriedkov, rozmachom turizmu a často aj bezohľadným ľudským správaním. Všetky tieto skutočnosti, aj iné, sú faktorom, ktoré narúšajú prirodzený život nielen tohto chráneného živočícha v jeho prirodzenom prostredí, v dôsledku čoho tento chránený živočích každoročne prichádza o rozsah svojho prirodzeného teritória a v tejto súvislosti aj rozsah jeho potravinových zdrojov, ktoré mu boli v minulosti k dispozícii. Preto je potrebné, aby sa „kompetentní“ podieľali na odstraňovaní príčin výskytu medveďa v blízkosti ľudských obydí a poľnohospodárskej pôdy a svojím prístupom riešili príčiny tohto stavu. Odstrel medveďa je len posledným spôsobom riešenia situácie, keď zlyhávajú všetky ostatné vhodné a dostupné opatrenia, označovanie medveďov, umiestnenie do iných lokalít, monitorovanie ich pohybu a eliminovanie ich pohybu v problematických oblastiach pre človeka, chránené odpadky a ich umiestňovanie, neprikrmovanie v blízkosti ľudských obydí a poľnohospodárskej pôdy, ochrana poľnohospodárskej pôdy a úrody elektrickými ohradníkmi a inými opatreniami, plašenie zveri, ako aj výchova k zodpovednosti človeka, správanie sa k chránenému živočíchu a prírode. Všetky tieto opatrenia, aj iné, by mali eliminovať riziko stretu človeka s medveďom a vznik závažných škôd na poľnohospodárskej pôde, úrodách a ovocných stromoch. Migračné územie medveďa je rozsiahle teritórium v rozsahu 40 000 - 50 000 hektárov, presahuje územia dvoch, ale aj viacerých štátov bežne, Slovenska - Poľska, Slovenska - Poľska - Ukrajiny, dokonca Slovenska - Poľska - Ukrajiny - Maďarska. Kontakt človeka s medveďom mimo jeho prirodzeného teritória bol aj v minulosti, aj na území Slovenskej republiky.

67. Ak má byť cieľom realizácie výnimky ochrana majetku, zdravia a bezpečnosti ľudí, jej zrealizovanie na jedincovi (usmrtenie medveďa), vo vzťahu ku ktorému nie je zrejmé, či tento jedinec poškodzuje (ohrozuje) majetok, príp. ohrozuje ľudí, ich zdravie, bezpečnosť, takáto „ochrana“ je neúčinná, formálna a v rozpore so zásadami logiky a ani nemôže priniesť očakávaný efekt „ochrany“, ibaže by zaúčinkoval efekt náhody, že sa skutočne odstreli „problematický jedinec“. Na náhode však nie je možné „stavat“ kritériá povolenia výnimky z odstreľu medveďa. Odstreľom takéhoto dostatočne neidentifikovaného jedinca nemôže dôjsť k dosiahnutiu účelu, pre ktoré bola výnimka udelená, keď tzv. problémový jedinec medveďa môže aj naďalej pokračovať v spôsobovaní škôd a ohrozovaní bezpečnosti a zdravia ľudí a odstreľ sa môže reálne vykonať aj na medveďovi, ktorý problematický nie je (čo pri takomto postupe nie je možné vylúčiť a opak nebol preukázaný ani v prejednávanej veci).

68. S námietkou sťažovateľa týkajúcou sa záveru správneho súdu obsiahnutého v ods. 32 napadnutého rozsudku sa kasačný súd nestotožnil. Z prvej vety hlavičky rozhodnutia žalovaného je zrejmé, že rozhodnutie bolo vydané podľa § 61 ods. 2 správneho poriadku (o rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie) a v poslednom odseku na str. 13 rozhodnutia žalovaného je uvedené: „Na základe uvedeného, po preskúmaní rozkladmi napadnutého rozhodnutia a príslušnej spisovej dokumentácie a s prihliadnutím na stanovisko osobnej komisie konštatujem, že v uvedenej veci bolo potrebné rozhodnúť tak, ako sa uvádza vo výroku tohto rozhodnutia“. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, toto vychádza z podkladov rozhodnutia, ktorým bolo aj vyjadrenie poradného orgánu s odporúčacím charakterom. Je však potrebné, aby názor poradnej komisie, z ktorého správny orgán vychádza a sa s ním stotožnil, bol riadne prezentovaný ako názor správneho orgánu, ktorý vo veci rozhoduje, práve v dôvodoch správneho rozhodnutia. Tomuto záveru zdôvodnenie napadnutého rozhodnutia nezodpovedá (str. 9 posledný odsek prvá veta, str. 11 druhý a tretí odsek prvá veta, str. 13 druhý odsek).

69. Neušlo pozornosti kasačného súdu, že odstreľ medveďa bol reálne vykonaný 12.12.2017 a že došlo k odstreľu 4 až 5 ročného medveďa - samice v produktívnom veku. Žalovaný nevyvrátil v argumentoch preskúmaného rozhodnutia hypotézu, že počet medveďov 14 (3 dospelé samce, 3 dospelé samice, 5 tohoročných mláďat a 3 ostatných mláďat) v roku 2016 a 11 medveďov v roku 2017, v lokalite chráneného územia Poľana poľovného revíru Rúbane v rozsahu 5 967,15 hektárov, možno hodnotiť ako podmienky pre ich reguláciu, ktoré však, tak ako konštatoval kasačný súd, neumožňujú aplikovať dôvod pre udelenie výnimky upravený v § 40 ods. 3 písm. b/, c/ zákona č. 543/2002 Z. z. a že došlo k odstreľu

problematickeho jedinca. Naviac, v ziadosti zo 16.03.2017, pri vymere polovneho reviru 5 967,15 hektarov, uvadza ziadatel ako dovod podania ziadosti o udelenie vynimky existenciu skod na včelstvach a ovciach v roku 2016 (25.04.2016, 29.06.2016, 28.07.2016). K udeleniu vynimky došlo v čase cca 1 rok od vzniku skod na včelstvach a ovciach (rozhodnutie prvostupnového správneho orgánu z 12.06.2017 a napadnuté rozhodnutie žalovaného z 23.08.2017). Správne orgány v preskúmanej veci nepreukázali príčinnú súvislosť vzniku skod v roku 2016 o škodami, ktoré boli dôvodom na povolenie vynimky z roku 2017, a ktoré ani preukázané neboli. Je nelogické a v rozpore so zdravým rozumom, aby dôvodom na odstrel medveďa, naviac neidentifikovaného problémového jedinca, boli škody, ktoré spôsobili medvede, v časovom horizonte skoro rok pred udelením vynimky na odstrel a 1,5 roka pred samotným odstrelom. Táto premisa, ktorú správne orgány pri udeľovaní vynimky z ochrany aplikujú a aplikovali aj v prejednávanej veci, je účelová a nerieši ani nemôže riešiť situácie, keď povolenie vynimky na odstrel splní účel, tým, že sa odstreli konkrétny jedinec, ktorý preukázateľne spôsobuje intenzívne, opakované škody, ohrozuje zdravie, bezpečnosť ľudí a ich majetok a všetky reálne (nie formálne) možnosti na riešenie situácie, inak ako odstrelom medveďa, boli vykonané. Kasačný súd sa s argumentáciou krajského súdu v bode 29 rozsudku nestotožnil.

70. Správnymi orgánmi nebolo preukázané, že odstrel neadresného medveďa zabráni ďalšiemu páchaniu škod na majetku, že boli vykonané dostatočné preventívne opatrenia zo strany poškodených osôb, ktoré by zabráňovali vzniku závažných škod (elektrické ohradníky, ktoré ako vyplýva z obsahu administratívneho spisu, buď neboli namontované vôbec, alebo s nedostatočným počtom vodičov, alebo boli nefunkčné a v prípade škody na hospodárskych zvieratách nezabezpečenie chovu ďalším vhodným opatrením, napr. vhodne vycvičeným psom). Tiež nebolo preukázané vyčerpanie všetkých prostriedkov, ekonomicky a technicky realizovateľných postupov eliminujúcich v najvyššej možnej miere stret medveďa s človekom v blízkosti ľudských obydli a jeho poľnohospodárskej činnosti, že neexistuje uspokojivá alternatíva na riešenie situácie, a že vynimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie dotknutého druhu (transpozícia čl. 16 smernice Rady 92/43/EHS z 21.05.1992 v § 40 zákona č. 543/2002 Z. z.)

71. Z rozhodnutí žalovaného a prvostupnového správneho orgánu a ich podkladov nebolo preukázané naplnenie čl. 16 bod 1 smernice Rady 92/43/EHS zo dňa 21.05.1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín, ktoré upravuje možnosť povolenia vynimky iba za predpokladu, že neexistuje uspokojivá alternatíva a vynimka nespôsobuje zhoršenie stavu ochrany populácie príslušného druhu na území jeho prirodzeného výskytu a v neposlednej miere správne orgány nepreukázali príčinnú súvislosť medzi škodami spôsobenými medveďom v roku 2016 a pôsobením konkrétneho odstreleného medveďa v roku 2017 a nepreukázali splnenie jednej zo zákonných podmienok pre povolenie vynimky, preukázanie závažnej škody. V tomto smere absentuje v rozhodnutí žalovaného a prvostupnového správneho orgánu akékoľvek odôvodnenie a existencia závažnej škody nevyplýva ani z podkladov rozhodnutí a obsahu celého administratívneho spisu.

72. Kasačný súd zdôrazňuje, že rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím nie je adresné. Vykonaným dokazovaním, tak ako vyplýva z obsahu administratívneho spisu, nemali správne orgány preukázané skutkové okolnosti, existenciu jedinca/jedincov, ktorí ohrozovali majetok obyvateľov a je reálne, že v tomto budú pokračovať. Nie je možné považovať škody na majetku v roku 2016 za bezprostrednú hrozbu škod v súvislosti s vydaním povolenia na odstrel medveďa v roku 2017, keď z podkladov rozhodnutia žalovaného vyplýva, že vo veci poškodeného L.. G. nebolo včelstvo chránené elektrickým ohradníkom (Protokol z miestneho šetrenia škody spôsobenej určenými živočíchmi z 25.04.2016), vo veci poškodeného C. bol elektrický ohradník s nedostatočným počtom vodičov (Protokol z miestneho šetrenia škody spôsobenej určenými živočíchmi z 29.06.2016), poškodeného N. bolo vzhľadom na chov oviec vhodné okrem elektrického ohradníka zabezpečiť dané miesto aj napr. vhodne vycvičeným psom alebo iným obdobným prostriedkom na odplašenie medveďa hnedého (Protokol z miestneho šetrenia škody spôsobenej určenými živočíchmi z 29.07.2016). Bolo by zaujímavé porovnať každoročné škody spôsobené na úrode medveďmi a škody, ktoré vznikajú záplavami, suchom a inými živelnými udalosťami, navyše, v preskúmanej veci nebol preukázaný vznik závažnej škody. Žalovaný v rozhodnutí zdôvodnil dôvody na odstrel jedinca na návnadisku - kukurici.

Zabezpečenie tohto odchyту medveďa však, podľa kasačného súdu, nezaručí, že sa odchyt bude týkať medveďa, ktorý spôsobil škodu v roku 2016, keď nebolo ani preukázané, že hrozilo v roku 2017 spôsobenie závažnej škody medveďom. Opätovne aj v tomto smere chýba adresnosť udelenej výnimky a chýbajú konkrétne skutkové okolnosti, ktoré preukazujú splnenie zákonných podmienok pre udelenie výnimky. Z rozhodnutia žalovaného nebolo preukázané podľa kasačného súdu, že boli splnené všetky zákonné podmienky na udelenie výnimky podľa § 40, navyiac, keď výnimka bola udelená na odstrel neidentifikovateľného medveďa, teda nie medveďa, ktorý spôsobil závažnú škodu, resp. že hrozí, že spôsobí závažnú škodu, konkrétne spôsobil škodu na majetku, keď nebol preukázaný súvis škodových udalostí z roku 2016 z usmrtením konkrétneho jedinca na základe udelenej výnimky dňa 12.12.2017, a to aj vzhľadom na obrovské teritórium migrácie medveďov, keď usmrtený jedinec nemusel byť tým, ktorý spôsobil škodu v roku 2016, keď naplnenie tejto zákonnej podmienky správny orgán, v dôvodoch napadnutého rozhodnutia, podkladoch administratívneho spisu nepreukázal, keď je všeobecne známou skutočnosťou, že je možné identifikovať jedinca medveďa stopami, pachovými zložkami, označiť ho, monitorovať ho obojkami, fotopascami, iným spôsobom zisťovať jeho migráciu a eliminovať, v dôsledku toho realizovať odchyt medveďa a jeho premiestnenie do inej lokality, ktorá je bezpečná pre ľudí a ich majetok.

73. V médiách sa čoraz častejšie objavujú články, ktoré informujú verejnosť o stretnutiach medveďa s človekom v blízkosti ľudských obydí, resp. priamo v nich.

74. Nemožno však konštatovať, že by verejnosť bola dostatočne informovaná o príčinách týchto situácií a opatreniach, ktoré vzniku týchto situácií mohli a môžu zabrániť, ako aj o postupoch v tomto smere kompetentných.

75. Pokiaľ sa v našej Slovenskej republike bude každoročne zmenšovať prirodzené teritórium pre život medveďa, ktoré tu bolo odjakživa stáročia, a to stále intenzívnejším odlesňovaním, výstavbou, medveď bude vo svojom prirodzenom prostredí rušený hlukom, exhalátmi z výstavby, z prevádzky zariadení ako aj dôsledkami turizmu v chránených oblastiach, nekontrolovanému zberu lesných plodov, nielen pre osobnú spotrebu, neustálym zmenšovaním nerušeného prirodzeného teritória medveďa a tým aj zdrojov jeho potravy, bude sa čoraz viac stretávať človek s medveďom mimo jeho prirodzeného teritória. Kompetentní a každý človek žijúci v Slovenskej republike, mali by urobiť všetky efektívne opatrenia, ktoré by stret človeka s medveďom mimo jeho prirodzeného teritória eliminovali na najvyššiu možnú mieru. Je potrebné predovšetkým riešiť príčiny a nielen dôsledky stretu, a to najhorším možným spôsobom, odstreľom živej bytosti. Krajnému riešeniu, odstreľu živej bytosti, medveďa hnedého, je možné pristúpiť výnimočne a iba v prípade, ak skutočne v konkrétnej posudzovanej skutkovej situácii neexistuje uspokojujúca alternatíva pre vyriešenie problému tak ako to Slovenskej republike ukladajú zákony a újinná úprava.

76. Úvaha správnych orgánov vyjadrená v dôvodoch rozhodnutí musí zodpovedať zisteným skutkovým okolnostiam a musí mať oporu vo vykonanom dokazovaní, musí byť logickým vyústením riadneho hodnotenia skutkových zistení, ktoré naplňujú aplikáciu zákonných ustanovení, podľa ktorých správny orgán rozhodol. V posudzovanej veci zistené skutkové okolnosti nie je možné považovať za skutočnosť preukazujúce naplnenie zákonných ustanovení pre udelenie výnimky podľa § 40 ods. 3 b/, c/ v spojení s § 35 ods. 1 b/, e/ zákona č. 543/2002 Z. z.

77. Vychádzajúc z uvedeného a s ohľadom na to, že vznesené kasačné námietky neboli spôsobilé na zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný, kasačnú sťažnosť žalovaného v zmysle ustanovenia § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol, poukazujúc tiež na svoje skoršie rozhodnutie v obdobnej veci sp. zn. 6Sžk/12/2019 z 03.09.2019.

78. Súčasne kasačný súd dáva do pozornosti rozhodnutie ESD C-674/17 zo dňa 10.10.2019 (bod 63 rozsudku kasačného súdu) a zdôrazňuje, že v ňom uvedené zásady (podmienky odstreľu vlka) je potrebné zo strany správnych orgánov aplikovať aj v konaní o udelenie výnimky na odstrel medveďa.

79. O náhrade trov kasačného konania rozhodol tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu podľa § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP nepriznal, žalobcovi trovy kasačného konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli a ďalším účastníkom náhradu trov konania kasačný súd taktiež nepriznal v zmysle § 169 SSP, keďže im v súvislosti s plnením povinnosti trovy nevznikli.

80. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednomyseľne pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

**Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.